

Chinezen kopiëren kunstkerkje Borgloon

Kunstenaars overwegen juridische stappen

BORGLOON/CHANGSHA - De Chinezen hebben een kopie gemaakt van het beroemde doorkijkkerkje in Borgloon zonder toestemming te vragen aan de ontwerpers, het architectenduo Gijs Van Vaerenbergh. De twee ontwerpers spreken van plagiaat en onderzoeken of ze gerechtelijke stappen kunnen nemen, maar beseffen dat dat een moeilijke zaak kan worden.

Christof RUTTEN

Het doorkijkkerkje is het belangrijkste en meest succesvolle uithangbord van het Limburgse 'Kunst In de Openbare Ruimte'-project. Het kerkje van Gijs Van Vaerenbergh (Pieterjan Gijs en Arnout Van Vaerenbergh), dat naar de naam 'Reading between the Lines' luistert, werd in 2011 in Borgloon geplaatst en kent sindsdien een enorm succes. Niet alleen in Limburg, maar ook internationaal.

Het kerkje met zijn 100 lagen in staalplaat is zo geconstrueerd dat het telkens veranderde zichten op het omliggende landschap biedt. In Limburg zijn dat de fraaie glooiingen van Haspengouw. In Changsha (meer dan 3,6 miljoen inwoners) is het een grote vlakte die een enorme bouwwerf zal worden voor een vastgoedproject. Althans: dat valt af te leiden van een Chinese website.

"We kwamen er bij toeval bij terecht," zegt Pieterjan Gijs. "Natuurlijk schrokken we en zijn we er niet blij mee. Het is plagiaat en bovendien een slechte kopie. Ze hebben nooit contact gezocht en zijn dus aan de slag gegaan zonder onze plannen en tekeningen. Waarschijnlijk hebben ze zich gebaseerd op foto's die op het internet circuleerden. Nu, liever een slechte replica dan een perfecte kopie, wat we nóg erger hadden gevonden. Ik denk dat mensen nu zelf wel kunnen vaststellen wat echt is en wat namaak."

Juridische procedure

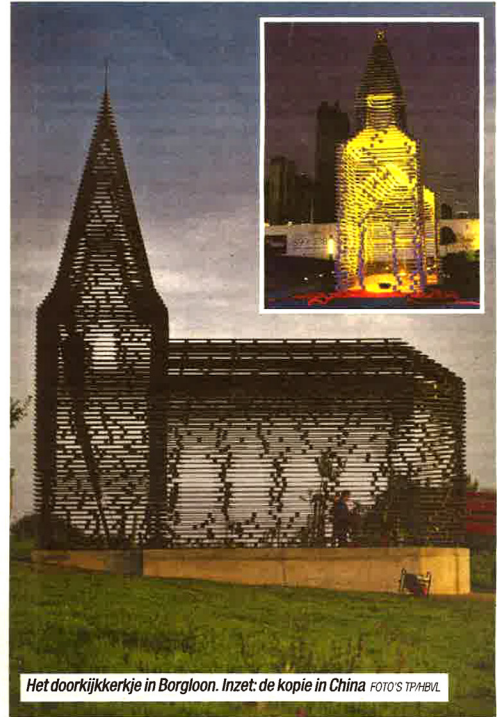
De provincie Limburg is eigendom van het werk, maar bezit niet de intellectuele eigendom. "Van onze kant uit zullen en kunnen we geen juridische stappen zetten," zegt gedeputeerde van cultuur Igor Philtjens. "Een juridische proce-

dure kan enkel van de kunstenaars zelf komen. Maar ik hoor van onze adviseurs dat een internationale procedure opstarten tegen een project in China niet evident is."

Dat beseft ook het duo achter Gijs Van Vaerenbergh. "Het kan een dure grap worden om een proces te starten. We zijn nog bezig met te onderzoeken wie er precies achter zit. En dan nog hebben we een specialist in dit soort materie nodig. We zullen zien of we iets vinden en dan afwegen of we stappen gaan zetten. Nu, als ze het ons zouden gevraagd hebben, zouden we sowieso geen toestemming hebben gegeven: het kerkje is specifiek voor de context in Borgloon gemaakt met zijn typische landschappen."

Gedeputeerde van Cultuur Igor Philtjens betreurt dat er geen contact is geweest met de ontwerpers, maar ziet er ook een positieve kant aan: "Het werk is een icoon dat Limburg internationale uitstraling bezorgt. Chinezen hebben een cultuur van kopiëren, maar ze kopiëren kwaliteit. Ik ben dus ook wel fier dat een van onze culturele en toeristische troeven aandacht krijgt aan de andere kant van de wereld."

Vinden ze dat ook bij Gijs Van Vaerenbergh? "Het is ergens wel weer een bewijs dat het werk héél erg leeft, tot ver buiten de landgrenzen. Dat op zich is positief, maar het blijft een slechte kopie."

Het doorkijkkerkje in Borgloon. Inzet: de kopie in China FOTO'S TP/AVL

Doorkijkerkerk nagemaaakt door Chinezen.

De doorkijkerkerk in Borgloon.

Foto inzet: de doorkijkerkerk in het Chinese Changsha.

Foto Borgerhoff/Foto Kos

Het architectenduo Gijs Van Vaerenbergh (Pieterjan Gijs en Arnout Van Vaerenbergh) trok grote ogen toen ze ontdekten dat hun bekende doorkijkerkerk in Borgloon klakkeloos gekopieerd werd in de Chinese stad Changsha. «Het bewijst eens te meer dat ons doorkijkerkerkje veel mensen aanspreekt over de hele wereld, maar dat we door de makers in China niet eerst gecontacteerd zijn, is natuurlijk minder fijn», zegt Pieterjan Gijs.

«We kwamen er dan ook toevallig op uit via het internet. Op het eerste gezicht lijkt het alsof het Chinese kerkje door een bouwpromotor is neergezet op een bouwterrein en het is wel duidelijk dat ze op

die van ons is gebaseerd, alleen gaat het om een slechte kopie. Onze kerk in Borgloon is immers specifiek voor de context op die locatie bedacht.» Het architectenduo betreurt dat ze niet eerst gecontacteerd werden door de Chinese firma.

«We hebben dan ook bekeken of het mogelijk is om gerechtelijke stappen te ondernemen, maar daarvoor werd ons aangeraden om een Chinese advocaat onder de arm te nemen. Dat is echter vrij kostelijk en het garandeert ons helemaal niet dat er ook effectief iets zal gebeuren. We gaan nu proberen om via kennissen in China in contact te treden met de bouwfirmas om meer uitleg te krijgen, ook al zal dat niet zo simpel zijn», besluit Gijs. (WVB)

Na de Eiffeltoren en het Colosseum: Chinezen bouwen Limburgs kerkje na

Limburgse 'doorkijkerk' zomaar geplagieerd in Changsha

In de Chinese stad Changsha is de speciale doorkijkerk van het Limburgse Borgloon nabgebouwd. De kunstenaars, Pieterjan Gijs en Arnout Van Vaerenbergh, hebben daar nooit hun toestemming voor gegeven. Ze beschouwen het als plagiaat en overwegen een rechtszaak aan te spannen.

WIM DEHANDSCHUTTER

De doorkijkerk van Borgloon is een stapeling van honderd platen staal die – ondanks hun dertig ton – lijken te zweven in het landschap. Het ontwerp van het kunstenaars- en architectenduo Gijs Van Vaerenbergh (Pieterjan Gijs en Ar-

nout Van Vaerenbergh) werd vier jaar geleden ingehuldigd. Sindsdien is er wereldwijd grote aandacht voor.

Maar die belangstelling neemt wel een bijzondere dimensie aan, nu blijkt dat er in China een kopie van gemaakt is. Meer

bepaald in Changsha, de hoofdstad van de zuidelijke provincie Hunan met meer dan 3,6 miljoen inwoners.

Direct afbreken

'Een vriend is er per toeval achtergekomen, door de naam van ons kunstwerk (*Reading between the Lines, tussen de lijnen lezen, ndr.*) te googelen', zegt Gijs. 'Op zijn website verwijst de bouwpromotor letterlijk naar onze naam en ons werk. Alsof ze er trots op zijn. Niet dat dat een verzachtende omstandigheid is, maar ze konden evengoed pretenderen dat het hun creatie was. In China bestaat sowieso de cultuur om markante gebouwen na te maken zonder toestemming.' Zo zijn er replica's te vinden van

de Eiffeltoren, het Witte Huis, het Colosseum, een Egyptische sfinx en een Venetiaans kanaal.

Los van de vaststelling dat hun ontwerp schaamteloos is gekopieerd, vindt het duo het eindresultaat een slechte kopie. 'Maar beter dat dan perfecte namaak. Want nu is geen verwarring mogelijk.'

PIETERJAN GIJS
Architect

Zelfs als ze onze toestemming hadden gevraagd, hadden we die nooit gegeven. Dit is specifiek bedacht voor Borgloon. Alleen daar werkt het

De architecten hebben nog geen contact gehad met het Chinese bouwbedrijf. Ze gaan na welke – mogelijk gerechtelijke – actie ze kunnen ondernemen. 'Maar we zijn realistisch. De kans is klein dat er een oplossing uit de bus komt. We zijn er nog niet in geslaagd te achterhalen wie achter dit geval van plagiaat zit en wat zijn of haar beweegredenen zijn.'

Als het aan het kunstenaarsduo ligt, wordt de kerk direct afgebroken. 'Want zelfs als ze onze toestemming hadden gevraagd, hadden we die nooit gegeven. Zo werken we niet als kunstenaars. Dit is specifiek bedacht voor Borgloon als locatie. Alleen in die context kan het functioneren. Namaak doet afbreuk aan het idee.'

Chinezen kopiëren kunstkerkje Borgloon

Chinezen hebben een kopie gemaakt van het doorkijkkerkje in Borgloon zonder toestemming te vragen aan de ontwerpers, het architectenduo Gijs Van Vaerenbergh. De twee ontwerpers spreken van plagiaat en onderzoeken of ze gerechtelijke stappen kunnen nemen.

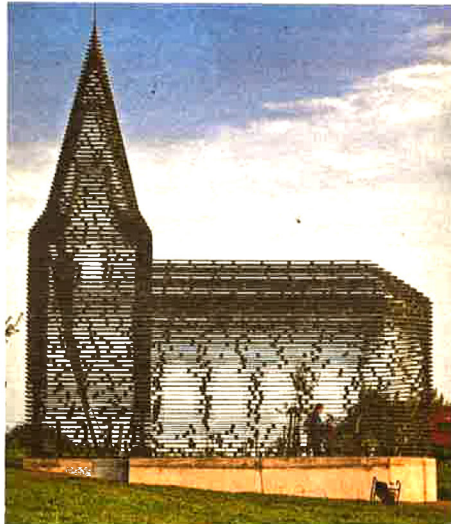
CHRISTOF RUTTEN

BORGLOON Het doorkijkkerkje is het meest succesvolle uithangbord van het project 'Kunst In de Openbare Ruimte'. Het kerkje van Gijs Van Vaerenbergh (Pieterjan Gijs en Arnout Van Vaerenbergh), dat de benaming 'Reading between the Lines' kreeg, werd in 2011 geplaatst en kent een enorm succes. Ook buiten de grenzen.

Het kerkje met zijn honderd lagen in staalplaat is zo geconstrueerd dat het telkens andere zichten op het landschap biedt. In Limburg zijn dat de fraaie glooiingen van Haspengouw. In Changsha (meer dan 3,6 miljoen inwoners) is het een grote vlakke die een enorme bouwwerf zal worden voor een vastgoedproject. Althans: dat valt af te leiden van een Chinese website.

'We kwamen er bij toeval bij terecht', zegt Pieterjan Gijs. 'Natuurlijk schrokken we en zijn we er niet blij mee. Het is plagiaat en bovendien een slechte kopie. Ze hebben nooit contact gezocht en

Kunstenaars overwegen juridische stappen

Links: het authentieke doorkijkkerkje in Borgloon. Rechts de kopie in China Foto: TP/Hbvl

zijn dus aan de slag gegaan zonder onze plannen en tekeningen. Waarschijnlijk hebben ze zich gebaseerd op foto's die op het internet circuleren. Nu, liever een slechte replica dan een perfecte kopie, wat we nóg erger hadden gevonden. Ik denk dat mensen nu zelf wel kunnen vaststellen wat echt is en wat namaak.'

De provincie Limburg is eigenaar van het werk, maar bezit niet de intellectuele eigendom. 'Wij kunnen geen juridische stappen zetten', zegt gedeputeerde van Cultuur Igor Philtjens. 'Een juridische procedure kan enkel van de kunstenaars zelf komen. Maar ik hoor van onze ad-

viseurs dat een internationale procedure opstarten tegen een project in China niet evident is.'

Dat beseft ook het duo achter Gijs Van Vaerenbergh. 'Het kan een dure grap worden om een proces te starten. We onderzoeken nog wie er precies achter zit. En dan nog hebben we een specialist in dit soort materie nodig. We zullen zien of we iets vinden en dan afwegen of we stappen zetten. Als iemand ons al toestemming zouden hebben gevraagd, zouden we die sowieso niet hebben gegeven: het kerkje is specifiek voor deze context gemaakt; met typische landschappen.'

Gedeputeerde Philtjens betreurt dat er geen contact is geweest met de ontwerpers, maar ziet er ook een positieve kant aan: 'Het werk is een icoon dat Limburg internationale uitstraling bezorgt. Chinezen hebben een cultuur van kopiëren, maar ze kopiëren kwaliteit. Ik ben dus ook wel fier dat een van onze culturele en toeristische troeven aandacht krijgt aan de andere kant van de wereld.'

'Het is wel weer een bewijs dat het werk héél erg leeft, tot ver buiten de landgrenzen. Dat op zich is positief, maar het blijft een slechte kopie', besluit Gijs Van Vaerenbergh.